

Biện pháp chỉ đạo giáo viên nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động học cho trẻ mẫu giáo theo quan điểm giáo dục lấy trẻ làm trung tâm

Phạm Thị Thúy Vân*

*Phó hiệu trưởng Trường MN Đông Sơn, huyện Thủy Nguyên, Thành phố Hải Phòng;

Received: 2/8/2023; Accepted: 14/8/2023; Published: 24/8/2023

Abstract: Child-centered education is a progressive educational perspective on the position of children and the role of teachers, contributing to orienting the operating process and building an educational environment in preschools. The teaching staff is the force that implements educational goals, playing an important role in determining the quality and effectiveness of education. Therefore, strengthening and fostering the professional quality of the teaching staff helps teachers to be strong in their professional skills, have good moral qualities, and have a new pedagogical style to promptly meet the innovation trends of the current education system. This article presents measures to direct teachers to improve the quality of organizing learning activities for preschool children from the perspective of child-centered education

Keywords: Directional measures, teachers, quality of organizing learning activities, preschool children, child-centered education

1. Mở đầu

Trong hệ thống Giáo dục quốc dân, Giáo dục MN (GDMN) chiếm một vị trí vô cùng quan trọng, đây là bậc học đầu tiên trong hệ thống giáo dục quốc dân, là nền tảng của ngành Giáo dục & Đào tạo. Giai đoạn phát triển của trẻ ở lứa tuổi MN có tính quyết định đến thể lực, nhân cách, năng lực phát triển trí tuệ của trẻ trong suốt cả cuộc đời. Chất lượng chăm sóc, nuôi dưỡng, giáo dục (CS, ND, GD) trẻ ở trường MN tốt sẽ có tác dụng rất lớn đến chất lượng giáo dục ở các bậc học tiếp theo. Có thể nói nhân cách con người trong tương lai như thế nào phụ thuộc lớn vào sự giáo dục của trẻ trường MN.

Chương trình GDMN theo quan điểm "**Giáo dục lấy trẻ làm trung tâm- LTLTT**" phát huy tính tích cực, chủ động của trẻ; đồng thời GV là «thang đỡ», «điểm tựa», là người tổ chức, hướng dẫn, tạo điều kiện, cơ hội cho trẻ được chủ động khám phá, lĩnh hội kiến thức, rèn luyện kỹ năng. Thông qua tổ chức hoạt động chung, vai trò của GV được phát huy. Căn cứ vào mục tiêu, yêu cầu kiến thức của bài học, cũng như theo khả năng hứng thú của trẻ, GV có thể linh hoạt, sáng tạo lựa chọn nội dung, thiết kế bài dạy và hình thức tổ chức hoạt động cho trẻ một cách nhẹ nhàng, đạt kết quả cao.

Thực hiện mục tiêu và nhiệm vụ Chương trình GDMN, các chủ đề, nội dung trong chương trình được lựa chọn và sắp xếp một cách có hệ thống. Qua đó, khi tổ chức các hoạt động cho trẻ, GV sẽ dễ dàng

khai thác, lựa chọn, tích hợp nội dung sao cho phù hợp với nhận thức của trẻ; đồng thời phát huy tính chủ động, sáng tạo của GV khi thiết kế hoạt động. Đây là yêu cầu rất quan trọng đòi hỏi GV phải nhận thức và xác định được vai trò, trách nhiệm của mình trong tổ chức các hoạt động chung cho trẻ ở trường MN. Vì vậy nghiên cứu biện pháp chỉ đạo GV nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động học cho trẻ mẫu giáo theo quan điểm giáo dục LTLTT là vấn đề cần thiết hiện nay.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Thực trạng chỉ đạo GV nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động học cho trẻ mẫu giáo theo quan điểm giáo dục LTLTT

Để đánh giá thực trạng nâng cao chất lượng CS&GD trẻ để trẻ phát triển toàn diện về Đức - Trí - Thể - Mỹ. Tác giả tổ chức khảo sát thực trạng xây dựng đội ngũ cán bộ, GV, bồi dưỡng chuyên môn cho CB, GV ở các trường MN trên địa bàn huyện Thủy Nguyên, Hải phòng thu được như sau.

Ưu điểm: 100% GV nắm chắc PPDH theo chương trình GDMN. GV biết XDKH hoạt động theo chủ đề khác nhau và áp dụng vào CS&GD trẻ. Đa số trẻ có kỹ năng trong các hoạt động, biết làm một số thí nghiệm đơn giản thông qua hướng dẫn của cô.

Hạn chế: Nhiều GV chưa nắm chắc đặc điểm tâm sinh lý của trẻ để áp dụng PPDH trẻ học theo hướng tích cực phát huy được tính sáng tạo của trẻ. Chưa có giải pháp tốt cho việc bồi dưỡng GV một cách tích

cực nhất. GV chưa chủ động, sáng tạo trong việc xây dựng kế hoạch và tổ chức hoạt động học cho trẻ; Khả năng áp dụng CNTT vào tổ chức các hoạt động hiệu quả chưa cao; Trẻ chưa tự tin, tích cực và sáng tạo khi tham gia hoạt động, đôi khi còn ỉ lại cô và hoạt động độc lập không liên kết với các bạn.

2.2. Biện pháp chỉ đạo GV nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động học cho trẻ mẫu giáo theo quan điểm giáo dục LTLTT

2.1.1. Bồi dưỡng nâng cao nhận thức và phương pháp về “tổ chức dạy học LTLTT”

Bồi dưỡng chuyên môn, là một biện pháp đóng góp thành công trong việc nâng cao chất lượng dạy và học ở nhà trường. Do vậy bồi dưỡng về nhận thức và chuyên môn của mỗi GV là một việc làm vô cùng cần thiết giúp GV có nhận thức đúng đắn trang bị cho GV những hiểu biết, các kiến thức về chuyên môn giúp GV chủ động, tự tin trong quá trình tổ chức các hoạt động CS&GD trẻ.

***Nội dung và cách thực hiện biện pháp:** Để nâng cao chất lượng tổ chức các hoạt động học theo quan điểm “*Lấy trẻ làm trung tâm*” trường MN chú trọng bồi dưỡng cho GV qua các buổi bồi dưỡng của huyện, cụm; cung cấp tài liệu cho GV. Bên cạnh đó việc chỉ đạo điểm, dự các hoạt động mẫu cũng tăng thêm hiệu quả về chuyên môn, nghiệp vụ cho GV.

*** Bồi dưỡng qua các buổi bồi dưỡng chuyên môn, nghiên cứu tài liệu:** Xác định việc học, nghiên cứu tài liệu cũng là một việc làm không thể thiếu được trong việc nâng cao nghiệp vụ của GV nên trường đã tìm kiếm những tài liệu, sách vở về đổi mới PPGD, kỹ năng nghiệp vụ của GV và gợi ý để GV đọc, tự nghiên cứu để rút ra được những vấn đề cần thiết các hoạt động có vai trò cực kỳ quan trọng trong việc bồi dưỡng và tự bồi dưỡng của mỗi GV, qua dự giờ cả người dạy và người dự đều rút ra được những kinh nghiệm về chuyên môn cho mình.

*** Chỉ đạo lớp điểm, xây dựng hoạt động mẫu:** Chỉ đạo điểm là đòn bẩy phong trào, là cơ sở để nâng cao năng lực chuyên môn và chất lượng giáo dục toàn diện cho trẻ. Từ đó để nhân ra diện rộng về chất lượng giáo dục trong toàn trường. Nhà trường đã tập trung chỉ đạo điểm về nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động học theo quan điểm “*Lấy trẻ làm trung tâm*” với các lớp đầu các khối tuổi. Với các lớp chỉ đạo điểm nhà trường đã có kế hoạch chỉ đạo ngay từ đầu năm học về phân công GV, đầu tư CSVC, đồ dùng TBDH, đồ chơi. Qua chỉ đạo điểm, GV đã học tập, nắm bắt và thực hiện tốt nhiệm vụ chuyên môn.

CLGD trẻ được nâng lên.

2.2.2. Xây dựng kế hoạch giáo dục LTLTT

Đây là biện pháp rất quan trọng trong quá trình thực hiện những việc cần làm của GV. Lập kế hoạch giáo dục giúp GV thực hiện mục tiêu giáo dục đầy đủ, có hệ thống, giúp GV dự kiến trước nội dung, thời gian để tổ chức các hoạt động một cách hiệu quả.

***Nội dung và cách thực hiện:** GV XDKH để xác định các nội dung phù hợp nhất đối với trẻ trong nhóm lớp mình. Qua đó, GV có điều kiện quan tâm đến trẻ hơn, biết những mặt mạnh, tiến bộ của trẻ để có những tác động phù hợp.

Để xây dựng được kế hoạch giáo dục LTLTTGV trước hết cần hiểu rõ:

*** Kế hoạch giáo dục LTLTT là:** Kế hoạch giáo dục căn cứ vào trẻ nghĩa là căn cứ khả năng, nhu cầu học tập, kinh nghiệm sống của trẻ để xác định mục tiêu, cụ thể nội dung; Tổ chức hoạt động luôn đặt trẻ vào trung tâm của quá trình giáo dục, có nghĩa là tạo mọi cơ hội cho trẻ được tham gia vào các hoạt động:

*** Xác định mục tiêu:**

- Xây dựng kế hoạch LTLTT được thể hiện ngay từ việc xác định mục tiêu. Vì vậy khi xác định mục tiêu trong kế hoạch GV căn cứ vào những yếu tố.

- Xác định mục tiêu GV phải luôn hướng vào trẻ, nghĩa là trẻ sẽ làm được gì? sẽ như thế nào? sau một năm học. Do đó mục tiêu giáo dục nhất là mục tiêu cho một hoạt động GV đặt ra cần cụ thể, đo được, đạt được, thực tế và có giới hạn về thời gian để có thể dễ dàng xác định trong một khoảng thời gian nhất định mục tiêu đã đạt được chưa.

*** Lựa chọn nội dung giáo dục:** Khi mục tiêu giáo dục đã được xác định GV cần dựa vào mục tiêu để cụ thể hóa nội dung của từng lĩnh vực cho từng độ tuổi quy định trong chương trình vì nội dung giáo dục trong chương trình là những vấn đề cốt lõi, cơ bản.

*** Lựa chọn hoạt động giáo dục:** Theo Chương trình GDMN, HGD gồm: Hoạt động chơi, hoạt động học, hoạt động ăn, ngủ, vệ sinh cá nhân, hoạt động lao động. Tổ chức các HĐGD LTLTT.

Quan tâm đến hệ thống câu hỏi: Có hai dạng câu hỏi chính: Câu hỏi đóng và câu hỏi mở; Câu hỏi tốt tạo ra một thách thức về trí tuệ, tìm kiếm hiểu biết và tạo hứng thú cho trẻ.

Để có được câu hỏi tốt GV làm như sau: Chú ý đến mục đích của câu hỏi: hỏi để làm gì? Để hướng dẫn, gợi mở hay để kiểm tra, đánh giá mức độ hiểu, hỏi cái gì? Câu hỏi phải phù hợp với trình độ, khả năng để trẻ có thể trả lời được và có gắng để trả lời.

Câu hỏi từ dễ đến khó, từ đơn giản đến phức tạp. Phân bổ câu hỏi cho tất cả các đối tượng trẻ: trẻ nhút nhát đến trẻ tích cực.

- Đặt ít câu hỏi hơn, nhưng câu hỏi phải khiến trẻ suy nghĩ, không hỏi tràn lan.
- Dành thời gian để trẻ suy nghĩ trả lời.
- Không nên vội đánh giá, hãy động viên, khuyến khích để nhận được câu trả lời tốt hơn từ trẻ.
- Khuyến khích trẻ đặt câu hỏi.
- Trân trọng câu hỏi và câu trả lời của trẻ.

2.2.3. Tổ chức các hoạt động giáo dục lấy trẻ làm trung tâm.

Biện pháp này rất cần thiết. Vì đổi mới PPGD là quá trình phối hợp linh hoạt và hợp lý những kinh nghiệm, thành tựu sử dụng, điều kiện CSVC và cải tiến các PPDH của đội ngũ GV. Đổi mới PPDH nhằm tích cực hoá các HDDH, khuyến khích GV chủ động, sáng tạo, dạy học tập trung vào trẻ, LTLTT để phát triển mọi khả năng của trẻ, tổ chức hướng dẫn trẻ học tập bằng cách tự phát hiện khả năng của mình và có niềm tin trong lao động, học tập.

* **Nội dung và cách thực hiện:** Nhà trường tổ chức đổi mới PPDH và đặt ra cho GV những yêu cầu khi tổ chức một giờ hoạt động như sau:

Đối với GV. Nghiên cứu kỹ bài soạn, Soạn kế hoạch giáo dục, xác định trọng tâm kiến thức, kỹ năng bài học và các hình thức tổ chức hoạt động trong tiết dạy, Chuẩn bị hệ thống câu hỏi, những nội dung khó, mục đích giải quyết ở lớp. Dự kiến những tình huống ở trẻ và cách khắc phục; Chọn hình thức tổ chức hoạt động phù hợp với điều kiện CSVC của lớp phù hợp với đề tài dạy và lĩnh vực đã chọn; Để tổ chức một tiết dạy phải tùy nội dung và mục đích cụ thể của bài dạy để xác định cách tổ chức hoạt động cho trẻ làm thế nào để có kết quả cao nhất

Đối với trẻ. GV cần khuyến khích trẻ mạnh dạn tham gia các hoạt động cùng cô, giúp trẻ tự tin trong giao tiếp, tạo sự gần gũi giữa cô và trẻ, tạo tâm thế thoải mái cho trẻ khi bước vào giờ hoạt động. Giúp trẻ chủ động, tích cực trong quá trình chiếm lĩnh tri thức, tạo cơ hội cho tất cả các trẻ đều được tham gia vào quá trình nhận thức, tìm tòi, khám phá tri thức, trẻ được thể hiện sự hiểu biết, suy nghĩ của trẻ thông qua các hoạt động cụ thể.

2.2.4. Ứng dụng CNTT trong đổi mới PPGD.

Biện pháp này nhằm lựa chọn những đề tài và lựa chọn cách ứng dụng CNTT một cách phù hợp để đổi mới PPGD, kích thích sự chú ý, hứng thú của trẻ vào mỗi hoạt động.

***Nội dung và cách thực hiện:** Nhà trường tiến hành các nội dung sau đây

Hoạt động khám phá khoa học: Đối với những tiết dạy cô khó có thể cung cấp kiến thức cho trẻ theo cách truyền thống thì GV có thể sử dụng các băng, đĩa tư liệu, cắt phim, tìm hình ảnh, phim trên mạng để tạo thành giáo án điện tử để dạy cho trẻ. Lồng ghép âm thanh, hình ảnh sống động để tạo hứng thú; Vẽ, can cắt tạo ra các quy trình phát triển của con vật, sự vật, hiện tượng... để giải thích cho trẻ hiểu; Xây dựng các trò chơi ôn luyện.

Hoạt động: Làm quen chữ cái. Cắt các nét chữ, tạo chữ cái giúp trẻ tri giác tốt cấu tạo các chữ cái; Tìm chữ trong từ, gắn hình ảnh; Cô tạo các ô chữ cho trẻ chơi lật ô chữ

Hoạt động: Làm quen với văn học: Với những bài thơ truyện không có hình ảnh, cô vẽ tạo các bức tranh thể hiện nội dung để dạy cho trẻ. Khi dùng những câu truyện tranh sưu tầm thì cô sẽ cần dùng hình ảnh, tạo hiệu ứng cho các nhân vật, lồng ghép âm thanh cho câu chuyện.

Hoạt động: Tạo hình: Tạo câu chuyện, quay những cảnh đẹp làm đề tài cho trẻ vẽ. Kích thích cảm xúc thẩm mỹ qua hình ảnh, âm thanh...

3. Kết luận

Thực hiện đổi mới PPDH theo quan điểm “*Lấy trẻ làm trung tâm*” là một yêu cầu bắt buộc với mọi GV. Thông thường, ở các hoạt động dự thi GV giỏi, tất cả GV đều nỗ lực trong việc đổi mới PPDH, tuy nhiên không phải GV nào cũng thành công như mong muốn. GV linh hoạt, sáng tạo, không bị gò bó khi tổ chức các hoạt động cho trẻ nhất là hoạt động chung có mục đích học tập và hoạt động góc chơi, GV có thể sử dụng tối đa nguồn nguyên vật liệu sẵn có ở địa phương để làm phong phú các hoạt động của trẻ, gây được sự chú ý của trẻ, trẻ ham học, nghiên cứu, tìm tòi, khám phá, giao tiếp ngôn ngữ tình cảm. Nâng cao chất lượng CS&GD trẻ trong trường MN.

Tài liệu tham khảo

1. Bùi Thị Lan - Trường MN Nghĩa Đô, Kinh nghiệm “*Một số biện pháp nâng cao chất lượng tổ chức hoạt động trải nghiệm cho trẻ 5-6 tuổi trong trường MN*” Đề tài khoa học. Hà Nội.

2. Tài liệu “*Tổ chức hoạt động giáo dục theo hướng trải nghiệm cho trẻ ở trường MN*”- NXB Đại học sư phạm.

3. Trương Thị Hiền, Lê Thị Hoà. *Tổ chức các hoạt động trải nghiệm cho trẻ MN Giáo án GDMN*. NXB Giáo dục Việt Nam. Hà Nội